

آذریفام، محمد (۲۰ دی ۱۳۴۳-۲۳ اسفند ۱۳۶۳)، فرمانده گروهان ۱۰۷ میلی متری مینی کاتیوشا گردان الحديد تپ ذوالفقار لشکر ۳۱ عاشورا سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

آذریفام فرزند حسن و صدیقه حسن زاده در یک خانواده مذهبی در شهر مراغه* در جنوب غربی استان آذربایجان شرقی* به دنیا آمد. از آنجا که خانواده اش به حضرت محمد (ص) ارادتی خاص داشتند، او را محمد نامیدند. پدرش اصناف و دکان دار و مادرش خانه دار بود. آن ها به جز او، ۲ پسر و ۳ دختر نیز داشتند و محمد سومین فرزند خانواده بود (اداره ثبت احوال ...، فرهنگ ...، ذیل نام، آذریفام).

محمد کودکی اش را در شهر مراغه سپری کرد. او دوره ابتدایی را در دبستان نظامی (عصمت فعلی) و دوره راهنمایی را در مدرسه فضیلت زادگاهش تا ۱۳۵۸ ش گذراند. سپس بصورت متفرقه و آزاد در هنرستان صنعتی شهید رضا شکاری نام نویسی و در سال تحصیلی ۱۳۶۲-۱۳۶۱ ش، در رشته اتومکانیک اول هنرستان را با موفقیت به پایان رسانید (همو؛ اداره آموزش و پرورش ...).

او در دوره نوجوانی اش، که با سال های مبارزه ملت ایران ضد حکومت پهلوی دوم (حک: ۱۳۲۰-۱۳۵۷ ش) همراه بود، با حضور در تظاهرات به این مبارزات پیوست (زندگی نامه ...).

وی در آذر ۱۳۵۹ به عضویت بسیج شهرستان مراغه درآمد و در پایگاه بسیج مسجد سیدآباد به فعالیت های مرتبط پرداخت و به عنوان بسیجی در سمت فرمانده گروهان علی اصغر گردان باب الحوائج* (ع) تپ ۳۱ عاشورا در عملیات والفجر مقدماتی، ۱۷ بهمن ۱۳۶۱، با رمز «یاالله» جبهه جنوبی، جزابه، فکه، با هدف پیشروی به سوی العماره و تهدید آن در شرق، شرکت کرد (سپاه ...، گواهی تأیید؛ گواهی مسئولیت؛ رزمی؛ جعفری، ص ۸۶).

محمد پس از این عملیات در کارگزینی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی شهرستان مراغه، فرم پاسدار وظیفه را تکمیل و به عنوان پاسدار وظیفه در لشکر ۳۱ عاشورا مشغول خدمت گردید و در عملیات آفندی والفجر ۲، ۲۹ تیر ۱۳۶۲، با رمز «یاالله»، جبهه شمالی در منطقه اربیل- حاج عمران با هدف تصرف حاج عمران، تهدید چومان مصطفی و کنترل تردد نیروهای دشمن و نیروهای نامنظم، با گردان امام حسین* (ع) به عنوان تیربارچی شرکت کرد (سپاه ...، گواهی تأیید؛ رشید، ص ۷۷؛ رزمی).

آذریفام در تابستان ۱۳۶۲ ش جهت طی دوره آموزشی مینی کاتیوشا (سلاح ۱۰۷ میلی متری سازمانی یگان های ادوات، در پشتیبانی از یگان های تکور) به مدت ۲ ماه به مرکز پیاده شیراز (شهید سرلشکر ایرج رستمی فعلی)، اعزام و پس از طی

دوره در عملیات‌های زیر حضور یافت: عملیات والفجر ۴، ۲۷ مهر ۱۳۶۲، با رمز «یاالله»، در جبهه شمالی در منطقه سلیمانیه - با هدف تصرف دره شیلر و پنجوین و انسداد معابر تردد ضدانقلاب (سمیعی، ص ۱۸۱)، در سمت مسئول قبضه مینی - کاتیوشا؛ عملیات خیبر، در ۳ اسفند ۱۳۶۲، با رمز «یا محمد رسول الله (ص)» جبهه جنوبی، تالاب هورالهویزه (هورالعظیم، غرب دشت آزادگان) با هدف عبور از هور و تهدید بصره (همو، ص ۲۰۵)، با همان سمت؛ عملیات بدر در همان منطقه عملیاتی در ۲۰ اسفند ۱۳۶۳، با رمز «یا زهرا (س)»، با هدف قطع جاده بصره - العماره عراق (همو، ص ۲۳۲)، که در جریان این عملیات بر اثر اصابت ترکش خمپاره به سر و کمر، به شهادت رسید. پیکرش پس از تشییع باشکوه مردم در گلشن زهرا (س)* زادگاهش به خاک سپرده شد (سپاه، گواهی تأیید، گواهی مسئولیت، گواهی شهادت؛ آذریفام).

شهید محمد آذریفام رزمنده‌ای فعال و پرتلاش، انقلابی، خوش‌رفتار و خوش‌برخورد، با محبت و با مرام، مهربان، دوست‌داشتنی، شوخ‌طبع و خنده‌رو بود و به نماز اول وقت و جماعت بسیار اهمیت می‌داد (همو).

در فرازی از وصیت‌نامه شهید آمده است: «... مادر مرا ببخش اگر وصیت‌نامه‌ام خون‌آلود شده، چرا که وسیله‌ای به جز یک تکه چوب به عنوان قلم و مقداری خون در اختیار نداشتم، مادر دسته گلی برات هدیه فرستادم، این گل‌ها اگرچه پرپر شده، ولی رنگ سرخ آن هیچ‌گاه، نمی‌پرد و تا قیامت هم‌چنان سرخ و شاداب خواهد ماند. امیدوارم پس از شهادتم گریه نکنید، اگر گریه کردید، زینب‌وار، صبور و مهربان باشید. پشتیبان امام خمینی و روحانیت مبارز باشید. از شما می‌خواهم که اگر شهید شوم لباس مشکی نپوشید، زیرا روز شهادت، روز عروسی من است. شما باید جشن بگیرید و خوشحال باشید که چنین فرزندی بزرگ کرده‌اید که توانست از تبار حسینیان باشد» (بش).

به پاس نکوداشت یاد شهید، یکی از کوچه‌های شهر مراغه در خیابان اوحدی، به نام وی است (آذریفام).

یاد و خاطره شهید محمد آذریفام به همراه ۱۴۰۰ شهید شهرستان مراغه در ۱۳۷۶ ش و نیز در کنگره ملی ده هزار شهید* استان آذربایجان شرقی در آذر ۱۴۰۲، در شهر تبریز گرامی داشته شد (آذریفام، تحقیقات ...).

مأخذ: آذریفام، جعفر (برادر شهید)، مصاحبه با مؤلف، ۲۵ تیر ۱۴۰۲، آذریفام، محمد، وصیت‌نامه، سند مورخ ۱۲ اسفند ۱۳۶۳، سند بش، موجود در اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان آذربایجان شرقی؛ اداره آموزش و پرورش شهرستان مراغه، گواهی امتحانات، سند بی‌تا، سند بش، موجود در همان‌جا؛ اداره ثبت‌احوال شهرستان مراغه، شناسنامه مورخ ۱۱ اسفند ۱۳۴۳، سند بش، موجود در همان‌جا، تحقیقات منتشر نشده کنگره ملی ده هزار شهید استان آذربایجان شرقی (زندگی‌نامه شهید محمد آذریفام)، سند بی‌تا، سند بش، موجود در همان‌جا؛ جعفری، مجتبی، اطلس نبردهای ماندگار: عملیات نیروهای زمینی در ۸ سال دفاع مقدس (شهریور ماه ۱۳۵۹ - مرداد ماه ۱۳۶۷)، تهران: سوره سبز، ۱۳۸۹ ش؛ رزمی، نادر (هم‌رزم شهید)، مصاحبه با همو، ۵ تیر ۱۴۰۲؛ رشید، محسن، اطلس جنگ ایران و عراق: فشرده نبردهای زمینی ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ - ۲۰ مرداد ۱۳۶۷، تهران: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۹۲ ش؛ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی استان آذربایجان شرقی، گواهی عضویت، گواهی اعزام به جبهه، گواهی دوره، گواهی شهادت، سند بی‌تا، سند بش، موجود در اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان آذربایجان شرقی؛ سمیعی، علی، کارنامه توصیفی عملیات رزمندگان اسلام در طول ۸ سال دفاع مقدس، تهران: نصر کوثر، ۱۳۸۲ ش؛ فرهنگ اعلام شهدا، استان آذربایجان شرقی، به کوشش مرکز مطالعات و پژوهش‌های بنیاد شهید و امور ایثارگران، تهران: شاهد،